

[Himmelstrup.]

ningen i Modsætningen til, hvad Tilfældet nu er, og saa udskiller de andre Virksomheder, der ikke staar i en saa naturlig Forbindelse med Hovedvirksomheden. Det kan jo ikke nægtes — det forekommer i det mindste mig —, at der indenfor De danske Spritfabrikker hidtil har fundet en ret forskelligartet Virksomhed Sted. Naar man f. Eks. tænker paa, at de ogsaa har drevet en Sprængstoffabrik i Jyderup, kan man jo nok sige, at dette ikke staar i særlig naturlig Forbindelse med Hovedvirksomheden — jeg tror altsaa, det er rigtigt, at man naar til en rational Afgrænsning af disse Omraader.

I øvrigt skal jeg ikke følge den ærede foregaaende Taler og komme ind paa en detailleret Gennemgang af Lovforslagets Bestemmelser; for saa vidt som de refererer sig — og det gør jo en hel Del af dem — til Enkeltheder i den hidtil bestaaende Kontrakt, forekommer det mig, at en detailleret Gennemgang er nytteløs, da der jo først kan diskuteres med Udbytte, naar man i Udvalget faar præsenteret selve Koncessionsudkastet, Udkastet til den Kontrakt, som altsaa skal sluttes mellem De danske Spritfabrikker og Staten, idet det jo, saaledes som Ministeren har udtalt, ikke er Mening og Forudsætningen, at Koncessionen skal gives alene til dette Selskab, om end Bestemmelserne i § 2 lader Plads aaben ogsaa for anden Virksomhed.

Vi fra vor Side er af den Opfattelse, at det baade af rent historiske Grunde og ogsaa af andre Grunde vil være rigtigst, at man fortsætter efter de Linier, som er lagt for en halv Snes Aar siden med Hensyn til Fremstillingen og Omsætningen af Spiritus i Danmark, og vi kan altsaa principielt give vor Tilslutning til Lovforslagets Afsnit herom, men naturligvis maa vi drøfte alle de Enkeltheder — og jeg maa jo mene, at det bliver meget talrige Enkeltheder —, der kan komme frem til Forhandling, naar til sin Tid selve det reale Indhold af Ordningen skal skabes gennem Tilvejebringelse af Kontrakten mellem den bestaaende Virksomhed og Staten.

Medens vi altsaa mener, at det baade af historiske Grunde og paa Grund af den særlige Karakter af den Vare, som det her drejer sig om, vil være det rigtigste at fortsætte paa samme Maade som hidtil, er vi ikke slet saa sikre paa, at dette er Tilfældet, for saa vidt angaar den anden Vare, dette Lovforslag omhandler, nemlig Gær. Der kan jo ikke gøres den samme Betragtning gældende for Gærs Vedkommende som for

Spiritus's Vedkommende, navnlig ikke nu, efter at man i Kraft af de tekniske Fremskridt er naaet til praktisk at kunne fremstille Gær uden samtidig at fremstille Sprit. Jeg ved ikke, om det er rigtigt, hvad den ærede foregaaende Taler sagde, at det rent økonomisk vil være det mest fordelagtige, naar man ser bort fra Anlægsomkostninger og alt saadan noget, at lade Gærfabrikation og Spritfabrikation foregaa inden for den samme industrielle Virksomhed, men det er naturligvis ogsaa en Ting, vi kan tale om i Udvalget. Jeg mener ikke, at man helt kan frakende den Betragtning Vægt, at det er en historisk Kendsgerning, at disse to Produktionsgrene hidtil har fulgt hinanden og været ganske overordentlig nøje forbundet med hinanden, og om end der rent teknisk er kommet en Adskillelse mellem dem, er der jo ikke noget i Vejen for, at der alligevel paa andre Omraader kan være en saadan Forbindelse mellem dem, at det er naturligt at bevare Tilstanden. Jeg ser tillige saaledes paa det, at man løber en Risiko, hvis man nu, om jeg saa maa sige, skiller Gæren ud fra Ordningen og overgiver den til den frie Konkurrence. Der er ikke Tvivl om, at der saa vil opstaa selvstændige Gærfabrikker, saaledes som der har været Tilbøjelighed til allerede sidste Vinter eller i Foraaret; det var jo det, der førte med sig, at man paa et givet Tidspunkt maatte skabe et Grundlag, hvorved det faktiske Monopol, som Spritfabrikkerne hidtil har haft, ogsaa hvad angaar Gærfremstillingen, blev gjort retsligt. Jeg er altsaa paa det rene med, at der ved en Adskillelse vil kunne opstaa konkurrerende Virksomheder, men selv om dette sker og man midlertidig kommer ind under friere Produktionsforhold og ind under en Priskamp, der kan medføre lavere Priser paa Gær, løber man dog den Risiko, at der ved de almindelige nu saa kendte Overenskomster opkøbes konkurrerende Virksomheder, hvilket kan bevirke, at man i Løbet af nogle Aar paa ny staar over for et faktisk Monopol, men uden at have Adgang til den Offentlighedens Kontrol, som man vil have, hvis man accepterer dette. Disse Forhold maa vi ogsaa overveje i Udvalget.

Det forekommer mig altsaa, at man, naar der er Tale om disse to Varer, Sprit og Gær, ikke kan søge den samme Begrundelse for at gøre Fremstilling af Gær til et Monopol som for Sprittens Vedkommende. Begrundelsen derfor maa søges paa andre Omraader, og saafremt det er muligt med nogen Udsigt til virkelig Fri-